

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Primer semestre de 2022

Agustí Pou Pujolràs*

Resum

El text recull el comentari de les resolucions del Tribunal Suprem que afecten els usos i els drets lingüístics i el règim jurídic de la llengua.

Paraules clau: jurisprudència; Tribunal Suprem; dret lingüístic; llengua oficial; pluralisme lingüístic.

JURISPRUDENCE ON SUPREME COURT

First half of 2022

Abstract

The text includes the rulings that affect the uses, the linguistic rights and the legal system of the Language issued by the Supreme Court during the first half of 2022.

Keywords: Supreme Court; jurisprudence; Linguistic Law; official language.

---

* Agustí Pou Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. agustipou@ub.edu

Citació recomanada: Pou Pujolràs, Agustí. (2022). Jurisprudència del Tribunal Suprem. Primer semestre de 2022. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 78, 330-343. <https://doi.org/10.2436/rld.i78.2022.3892>

Sumari

- 1 Ensenyament
- 2 Garanties lingüístiques en el dret de defensa en l'àmbit judicial
- 3 La visió sobre la llengua en dues resolucions judicials sobre altres qüestions
- 4 El coneixement de la llengua en les relacions entre particulars
- 5 L'acreditació del català en la provisió de llocs de treball en l'àmbit públic

Aquesta crònica inclou les resolucions del Tribunal Suprem (TS) del primer semestre de 2022, amb una majoria de resolucions que no fan aportacions substantives sobre l'estatus de la llengua i que incideixen sobre qüestions ja recollides en cròniques anteriors.

En aquesta introducció destaquem dues resolucions. La primera, sobre l'àmbit de l'ensenyament, la STS 670/2022, de 17 de febrer de 2022, s'emmarca en el procés de judicialització del català a l'àmbit educatiu. En aquest cas, el TS enjudicia, a instància de l'Advocacia de l'Estat, si s'ha produït una omissió normativa en el Decret català d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària per tal com no estableix explícitament que el castellà també és llengua vehicular i es remet a la Llei catalana d'educació. L'alt tribunal entén que aquesta remissió no es pot considerar contrària a dret, perquè, sobretot, si s'interpreta la Llei d'educació d'acord amb la doctrina del Tribunal Constitucional (TC) sobre la matèria, s'ha d'entendre que l'omissió no exclou la vehicularitat del castellà.

I la segona, en l'àmbit de les garanties lingüístiques dins del procés judicial, és la STS 2326/2022, de 15 de juny de 2022, que esmentem tant perquè fa un recull sobre el dret a la interpretació i a la traducció a la normativa europea i espanyola i a la jurisprudència recaiguda com perquè, aplicant-les, acull la pretensió del recurrent i declara la nul·litat de les actuacions, decisió que és molt poc freqüent en aquest tipus d'impugnacions. En aquest sentit, cal posar-la en relació amb la Sentència del TC 41/2022, de 21 de març, ressenyada en la crònica del TC d'aquest mateix número, que emfasitza l'obligació dels poders públics en la garantia del dret de defensa dels encausats en processos penals amb poc coneixement de l'idioma oficial.

1 Ensenyament

[Sentència del Tribunal Suprem 670/2022, de 17 de febrer de 2022. Sala Contenciosa Administrativa. Secció Quarta. Ponent: Maria del Pilar Teso Gamella. Ref. Cendoj: 28079130042022100065.](#)

Aquesta Sentència es pronuncia sobre l'omissió de la referència a la vehicularitat del castellà en el Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària a Catalunya. El TS hi rebutja el recurs de cassació interposat per l'advocat de l'Estat, en data 3 de febrer de 2020, per omissió normativa, en relació amb l'article 4 del Decret, que en l'apartat primer estableix que "el règim lingüístic de l'educació primària es regeix pels principis establerts en el títol II de la Llei d'educació i per les disposicions reglamentàries de desplegament", i en l'apartat quart, que "la implantació d'estratègies educatives d'immersió lingüística s'ha d'ajustar al que estableix la Llei d'educació". A banda d'això, la Sentència es pronuncia també sobre el recurs de cassació de la Generalitat contra l'anul·lació prèvia dels articles 5.2 i 15.3 i l'annex II del Decret, relatius a l'ordenació del currículum, que és desestimat (vegeu els FJ 4 i 5).

En relació amb la pretesa omissió normativa, la Sentència d'instància (Sentència de 6 de març de 2019, de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, dictada en recurs contenciós interposat per l'Administració General de l'Estat), que incloïa un vot particular, va concloure que en aquest cas no es donava pels tres motius següents:

[...]la ilegalidad de una norma por omisión es una excepción que ha de responder a una situación muy precisa caracterizada por que dicha omisión de lugar por sí misma a una situación objetivamente ilegal. Una situación que no consideramos en este caso puesto que la omisión del reglamento impugnado no lleva sin más a una situación ilegal, a lo sumo podría conducir a una confusión para no expertos al entender que el ordenamiento aplicable al caso se limita a la Ley de educación de Cataluña a la que se remite el precepto impugnado, pero la posibilidad de confusión no es en sí misma motivo de anulación de una norma jurídica.

Debemos añadir que, a diferencia del caso enjuiciado en la sentencia de referencia, el precepto aquí impugnado no incorpora contenido sustantivo alguno. Se limita a enlazar con una norma que forma parte del ordenamiento jurídico. Cabe señalar en este sentido que el Tribunal Constitucional ha considerado que la impugnación de un reglamento por inconstitucionalidad de la Ley de cobertura requiere en todo caso que aquel reproduzca expresamente el precepto legal cuestionado y lo asuma de forma específica e inequívoca (ATC nº 54/06).

Finalmente, hay que tener en cuenta que el Decreto que aquí se cuestiona no constituye propiamente la norma terminal que conecta con el usuario puesto que, en aplicación del principio de autonomía de los centros educativos y de acuerdo con el artículo 14 de la Ley 12/09 de educación, cada centro educativo debe elaborar un proyecto lingüístico que responda a su entorno sociolingüístico. Es dicho instrumento el que define el uso de una y otra lengua vehicular y, por tanto, el que habrá de plasmar ineludiblemente el sistema de conjunción lingüística. Las anteriores consideraciones nos llevan a concluir que el artículo 4 del decreto impugnado no es ilegal en tanto que mera remisión sin contenido a una norma vigente.

La qüestió d'interès cassacional la delimita el TS amb aquests termes :

1.- Si la omisión reglamentaria en torno al carácter vehicular de la lengua castellana es o no conforme a derecho, y, concretamente, si genera una situación ilegal o, si, por el contrario, la remisión a la Ley catalana 12/2009, de 10 de julio, de Educación, permite considerar legal el decreto catalán mediante la interpretación conforme de la doctrina constitucional. (FJ 2)

I com a normes jurídiques que, en principi, han de ser objecte d'interpretació s'indiquen els articles 38 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE); els articles 3.1, 14, 27, 149.1.1 i 30 de la Constitució espanyola, i l'article 35 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC).

L'advocat de l'Estat reitera davant el TS que l'article 4, apartats 1 i 4, del Decret és contrari a dret, perquè es refereix únicament al català com a llengua vehicular. En relació amb el que declara la sentència d'instància, considera que “ello supone tanto como abstenerse de una regulación de la materia, haciendo dejación de la obligación de regular la protección del castellano como lengua vehicular en la enseñanza en Cataluña, así como la inmersión lingüística de los alumnos y dejar en manos de los centros educativos la definición del sistema”. Del mismo modo que señala que “existe la obligación imperativa de la Comunidad Autónoma y del Estado de ejercer sus competencias de regulación de la materia, sin que pueda omitir dicha normación y confiar la decisión a la pura voluntad de los centros docentes”.

En la resposta al recurs de l'Estat, la Generalitat sosté que el precepte és ajustat a dret, perquè no s'invoca cap infracció normativa, perquè es vulneraria l'article 71.2 de la Llei de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa (LJCA), que impedeix als òrgans judicials determinar la forma en què han de redactar-se els preceptes anul·lats, i perquè la norma garanteix el coneixement del català i del castellà.

L'iter argumental de la Sentència per desestimar el recurs de cassació parteix de la doctrina restrictiva quant al control jurisdiccional de les omissions reglamentàries, atesa la relació amb la funció de direcció política del Govern (art. 97 CE), que limita a dos supòsits: incompliment d'una obligació expressament prevista per la Constitució, la llei o normes del dret de la Unió Europea, o quan l'omissió suposi la creació implícita d'una situació jurídica contrària a l'ordenament jurídic (FJ 7). En el cas examinat, el TS conclou que no es dona cap dels dos supòsits que permetrien declarar la nul·litat del precepte qüestionat, sobre la base dels arguments següents:

- La remissió genèrica d'un precepte reglamentari a la llei, de la qual no es reproduïx el contingut, no constitueix un supòsit d'omissió o silenci normatiu sobre la llengua castellana, “toda vez que ese silencio està en la Ley” (FJ 8.b).

- Una conclusió contrària a l'anterior no es podria materialitzar sense incomplir frontalment l'article 71.2 LCJA, abans esmentat (FJ 9).

- En realitat, l'advocat de l'Estat centra la seva crítica en l'omissió de la llei (Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació [LEC]), sense sol·licitar la corresponent qüestió d'inconstitucionalitat, i la remissió del Decret a la norma legal és buida de regulació substantiva (FJ 9).

- Les remissions del Decret impugnat a la LEC s'han d'interpretar de conformitat amb la jurisprudència constitucional, en concret, les STC 14/2018, de 20 de febrer, sobre la LOE, i 51/2019, d'11 d'abril, sobre la LEC, que segueixen la línia de la STC 31/2010, de 28 de juny, que va interpretar l'omissió del castellà en la literalitat de l'article 35 de l'EAC en el sentit que la menció al català no priva al castellà de la condició de llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. El TS en deriva que “[l]a omisión de referencia al

castellano no supone, por tanto, su exclusión como lengua vehicular, como señala el Tribunal Constitucional”. I afegeix la cita literal d’un fragment de la STC 51/2019 que fa referència a l’article 10.2 LEC, relatiu al suport lingüístic de l’alumnat d’incorporació tardana, aspecte que presenta una connexió limitada amb el cas actual (FJ 9).

- La conclusió que s’extreu del repàs jurisprudencial ratifica la impossibilitat d’identificar una omissió normativa susceptible de provocar la nul·litat del precepte reglamentari, “[s]alvo que devaluemos absolutamente nuestra doctrina sobre omisiones reglamentarias y consideremos que de la Constitución efectivamente se derivan, los efectos examinados, obligaciones ilimitadas, tantas como lesiones normativas puedan alegarse, y que cualquier situación, respecto de la que se invoque una infracción, es susceptible de ser considerada una situación contraria a la Constitución o al ordenamiento jurídico para apreciar que se ha producido una omisión normativa que ha de ser suplida. Aunque el Tribunal Constitucional haya declarado reiteradamente lo contrario“ (FJ 9).

- No es pot acceptar l’argument segons el qual li correspon a la norma infralegal fer tot allò que es troba a faltar en la llei, que ha estat avalada pel TC (FJ 9).

- No es pot sostenir que la interpretació conforme a la Constitució serveixi per a les normes legals, però no per a les de rang inferior (FJ 9).

- Cal tenir en compte el contingut de la disposició addicional trenta-vuitena de la LOE “en la redacció aplicable al caso.” (FJ 9)

- El precedent invocat per l’advocat de l’Estat de la STS de 12 de juny de 2012, de la mateixa Sala Tercera, no és aplicable per raó de la jurisprudència constitucional més recent, i perquè en aquell cas la norma incloïa una regulació substantiva sobre la llengua vehicular (FJ 9) (un comentari crític sobre la STS de 12 de juny de 2012 a Mercè Corretja (2013), “Els drets lingüístics en el model educatiu vigent a Catalunya” dins [DA. Els drets lingüístics en el sistema educatiu. Els models de Catalunya i les Illes Balears. Institut d’Estudis Autònoms](#), especialment, p. 110-111).

D’acord amb l’anterior, el TS conclou que no hi ha omissió reglamentària en un Decret que desplega la Llei, si bé afegeix que “en todo caso, el Decreto 119/2015 del Gobierno de la Generalitat de Cataluña deberá interpretarse en el sentido que no menoscaba la posición que asignan al castellano en la enseñanza el artículo 3 de la Constitución, la legislación básica mencionada y la jurisprudencia plasmada en las sentencias del Tribunal Constitucional 31/2010, y 14/2018 y 51/2019, de manera que quede asegurado su dominio pleno al final de la enseñanza obligatoria.”

En definitiva, la sentència ressenyada aplica la doctrina tradicional del TS sobre les omissions normatives en funció del marge que, com es raona a bastament, ofereix la jurisprudència del TC sobre la regulació de l’ús vehicular de les llengües oficials en l’ensenyament, tot tenint en compte que no hi ha hagut cap impugnació ni un pronunciament directe sobre els preceptes que regulen aquesta qüestió a la LEC (sobre l’estat de la qüestió, vegeu també l’apunt al blog de l’RLD de [Susana Marín](#), “[La Sentència d’11 abril de 2019 sobre la Llei d’educació i la seva repercussió sobre el model lingüístic a l’escola catalana](#)”).

2 Garanties lingüístiques en el dret de defensa en l’àmbit judicial

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 1801/2022, de 20 de gener de 2022. Sala Penal. Ponent: Manuel Marchena Gómez. Ref. Cendoj: 28079120012022200143.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 2568/2022, de 23 de febrer de 2022. Sala Civil. Ponent: Pedro José Varela Torres. Ref. Cendoj: 28079110012022201212.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 814/2022, de 28 de febrer de 2022. Sala Contenciosa Administrativa. Secció Tercera. Ponent: Ángel Ramón Arozamena Laso. Ref. Cendoj: 28079130032022100046.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 4664/2022, de 23 de març de 2022. Sala Civil. Ponent: Francisco Marín Castán. Ref. Cendoj: 28079110012022202055.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 4916/2022, de 30 de març de 2022. Sala Civil. Ponent: Pedro José Vela Torres. Ref. Cendoj: 28079110012022202240.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 1244/2022, de 31 de març de 2022. Sala Civil. Ponent: Ignacio Sancho Gargallo. Ref. Cendoj: 28079110012022100249.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 1954/2022, de 12 de maig de 2022. Sala Penal. Ponent: Juan Ramón Berdugo Gómez de la Torre. Ref. Cendoj: 28079120012022100463.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 2326/2022, de 15 de juny de 2022. Sala Penal. Ponent: Andrés Martínez Arrieta. Ref. Cendoj: 28079120012022100569.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 621/2022, de 22 de juny de 2022. Sala Penal. Ponent: Ángel Luis Hurtado Adrián. Ref. Cendoj: 28079120012022100628.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem 656/2022, de 29 de juny de 2022. Sala Penal. Ponent: Pablo Llarena Conde. Ref. Cendoj: 28079120012022100651.](#)

Sota l'epígraf de garanties lingüístiques en els drets de defensa recollim totes les incidències lingüístiques en el procés judicial o en les fases prèvies que tenen efecte, o que els recurrents així ho entenen, en els drets de defensa de la part, substancialment referits i emparats en l'article 24 de la Constitució espanyola. Per ordenar aquest conjunt de resolucions, en aquesta crònica reportem primer les resolucions del TS que tenen a veure amb la traducció i després les relatives a la denúncia de defectes en la interpretació. Apuntem un tercer bloc, integrat només per una resolució, referit als efectes en el dret de defensa en la part que veu suspesos els terminis processals justament perquè el tribunal ordena que es faci una traducció de documents que consten a les actuacions.

Pel que fa al bloc d'impugnacions en cassació de defectes i irregularitats en la traducció, hem localitzat tres sentències que fan referència a la presència de documentació en les actuacions en llengua no oficial. En tots tres casos el TS no acull la pretensió anul·latòria de la part recurrent. En la Interlocutòria del Tribunal Suprem 4664/2022, de 23 de març, relativa a un procediment de reclamació de quantitat, el recurrent argüeix com a únic motiu la falta de traducció d'un document en idioma no oficial. El poc recorregut de l'al·legació s'evidencia en el fet que el mateix recurrent desisteix finalment del recurs.

Més contingut tenen les dues altres resolucions. La Interlocutòria del Tribunal Suprem 4916/2022, de 30 de març no acull la pretensió de la recurrent, que al·lega l'existència de documentació "en llengua estrangera" (s'entén no oficial). El Tribunal entén que tot el que es refereix al valor probatori dels documents no redactats en idioma no oficial "és una qüestió estrictament processal que excedeix de l'àmbit del recurs de cassació", el qual només es refereix a les qüestions substantives assenyalades com d'interès cassacional. Amb aquest argument, no entra a valorar la presència d'aquesta documentació.

Finalment, la Sentència del Tribunal Suprem 1244/2022, de 31 de març, tracta el recurs de cassació d'un judici de patents en què el recurrent planteja que no s'ha traduït un dels documents aportats –"el acta de la comparecència de la demandada en el procedimiento de oposición a la concesión de la patente está redactada en francés y no consta su traducción al castellano" (FJ 12). El recurrent considera que la manca de traducció li ha produït una indefensió material i rellevant. Per contra, el tribunal d'instància considera que el fet que ni la part ni el mateix tribunal reclamessin la traducció "determina que no haya existido indefensión, y priva de relevancia al referido defecto, lo que nos permite valorar ese medio de prueba". La recurrent, per contra, nega que no reclamés la traducció, i aporta l'escrit de petició que es va presentar a aquest efecte.

Malgrat això, el TS desestima el motiu i entén que, tot i que s'hagi infringit l'article 144 de la LEC (que requereix la traducció dels documents que no estiguin en llengua oficial), per la manca de traducció del francès, "la contravenció legal que podría suponer la admisión de este documento no lleva aparejada necesariamente la nulidad de la sentencia. Sólo si se constata que el empleo del documento no traducido ha ocasionado indefensión, cabría estimar el motivo." (FJ 12). Adopta, doncs, la línia doctrinal ja assentada que només la indefensió efectiva i substantiva comporta la nul·litat. Així mateix, entén que la conclusió a què arriba el tribunal d'instància pot deduir-se d'altres maneres, sense necessitar el mitjà de prova que és en francès.

El TS, doncs, adopta de nou el principi de conservar al màxim les actuacions sobre la base que la prova que consta en idioma no oficial no és determinant de la decisió presa. En aquest cas, però, sobta que en el raonament del Suprem es passa per alt el fet que el raonament del tribunal d'instància no es basa en la supletorietat de la prova, sinó, justament i en un sentit contrari, en el fet que el recurrent no demanés la traducció, cosa que va facultar el tribunal per valorar-la.

Dins d'aquest bloc de resolucions sobre traducció també incloem, tot i que amb una significació totalment diferent, un cas de presència de documents en català en l'expedient del Tribunal Suprem. La Sentència 814/2022, de 28 de febrer resol el recurs de l'Ajuntament de Barcelona contra el Reial decret 897/2017, de 6 d'octubre, pel qual es regula la figura del consumidor vulnerable, el bo social i altres mesures de protecció per als consumidors domèstics d'energia elèctrica. Pel que es desprèn del text de la resolució, el decret d'alcaldia que disposa la interposició del recurs era en català. La Sala en va demanar la traducció a la recurrent, que va presentar el text en castellà (FJ 2). Novament, com s'ha dit en altres ocasions, el monolingüisme del TS comporta el rebuig de qualsevol document que no sigui en castellà i l'obligació derivada que tots els intervinents han de traduir la documentació que hi aportin.

Pel que fa al bloc relatiu a les interpretacions fetes en la vista oral i en les fases prèvies, amb relació al dret a la tutela judicial efectiva i a la prohibició d'indefensió de l'article 24.1 de la CE, reportem cinc resolucions que contenen consideracions semblants a cròniques anteriors, per bé que tracten casos amb aspectes de fet que determinen certes singularitats. Destaquem la Sentència del Tribunal Suprem 2326/2022, de 15 de juny de 2022, que, a banda de fer un recull sobre el dret a la interpretació i a la traducció a la normativa i a la jurisprudència espanyoles, acull la pretensió del recurrent i declara la nul·litat de les actuacions, decisió molt poc freqüent, tal com hem anat constatant en aquesta crònica. També escau esmentar aquí la Sentència del TC 41/2022, de 21 de març, ressenyada en la crònica del TC d'aquest número de la *Revista* i a la qual ens remetem, per tal com s'emfasitza l'obligació proactiva que han de tenir els poders públics en la garantia del dret de defensa dels encausats en processos penals amb dèficit de comprensió de l'idioma del procediment. Aquesta doctrina, que acull la lletra i l'esperit de les directives europees i diverses resolucions del Tribunal Europeu de Drets Humans, és important, perquè, de manera matisada, posa límits a la doctrina segons la qual només es pot apreciar la lesió del dret a no patir indefensió si no hi ha hagut indefensió material i efectiva. Certament, la vulneració del dret de defensa continua basculant sobre el concepte d'"indefensió material", però aquesta idea no pot suposar eximir el tribunal jutjador de la garantia del dret.

La Sentència del Tribunal Suprem 1954/2022, de 12 de maig de 2022, resol un recurs on els acusats, recurrents en cassació, objecten diversos aspectes de la constitució i la valoració de les proves consistents en la traducció i transcripció de gravacions de converses telefòniques que implicaven els acusats. El procediment penal es va seguir per un delictes de tracta d'ésser humans amb la finalitat d'explotar-los sexualment, prostitució coactiva i ajuda a la immigració il·legal.

En concret, els recurrents al·leguen diverses irregularitats (FJ 1). En primer lloc, l'elaboració defectuosa de les transcripcions de les intervencions telefòniques, constituïdes només per resums, sense justificar la selecció, sense justificar qui les ha fet i la seva competència professional. El Tribunal rebutja aquests arguments i avala el tribunal d'instància; entén que la prova són el conjunt de les gravacions, a disposició sempre de les parts, però que la selecció d'allò rellevant per a la investigació és una opció del cos policial (no de l'intendent), sempre amb l'objectiu de facilitar el seguiment del cas. En segon lloc, s'adueix "el desconocimiento, cualificación y falta de acceso al Registro de intérpretes de la persona que realizó la traducción". Per contra, el TS estima que "ninguno de los recurrentes solicitó la identificación de la persona o personas que realizaron la traducción; no solicitaron la citación de los traductores de la Policía, y tampoco propusieron traducción alguna. La traducción de conversaciones grabadas supone una diligencia pericial reproducible, por lo que cualquiera de las partes estaba legitimada para aportar otra traducción".

En tercer lloc, es denuncia que no hi va haver-hi confrontació de les transcripcions per part del lletrat de l'Administració de justícia. El recurs imputa la infracció processal al fet que el lletrat de l'Administració de justícia no va verificar directament ni la transcripció de les intervencions telefòniques ni la traducció quan la feia l'intendent. El TS, però, estima que la llei (reforma de l'article 588 de la LECr feta per la LO 13/2015) permet diverses modalitats d'autenticació i que no és necessària aquesta presència del lletrat del jutjat.

Dins d'aquest motiu, els recurrents addueixen la vulneració del dret a la tutela judicial efectiva, perquè la interpretació i la revisió de la traducció per part de l'interpret que va intervenir en el judici oral no es va fer amb cap garantia. Entre aquestes males pràctiques, critiquen “la cualificación, calidad e imparcialidad de la intérprete porque afirman que: identificó voces que no había oído con anterioridad, que fue designada intérprete de broken english y edo, pero también traduce conversaciones en esan, y que carece de imparcialidad, porque lloró al oír las conversaciones, y porque realizó valoraciones”.

El TS rebutja aquestes alegacions, tant perquè les parts no van qüestionar les traduccions en el moment en què es van fer com perquè, en el cas dels plors de la intèrpret, el contingut de les converses traduïdes tenien prou duresa com per provocar l'expressió de les emocions de la pèrita traductora.

En definitiva, doncs, rebutja totes les pretensions impugnatòries tant pel que fa a la qualitat de les traduccions i a la qualificació de la intèrpret com de la metodologia emprada en la selecció i transcripció del material probatori. Les qüestions plantejades que recull aquesta resolució evidència la complexitat del procés de traducció, i més quan hi ha gravacions seleccionades que constitueixen proves de càrrec en el procediment. També apunta el recurs una qüestió important, com és la necessitat d'un registre dels traductors i intèrprets judicials (en aquest sentit, vegeu més avall la STS 656/2022, de 29 de juny de 2022), que no es dona en el cas objecte del recurs, però al qual tampoc el TS atorga rellevància en aquest cas.

La segona resolució que reportem és la Sentència del Tribunal Suprem 2326/2022, de 15 de juny de 2022. Aquesta resolució té l'interès que recull la línia legislativa i doctrinal sobre el dret a la traducció i a la interpretació (diverses sentències recorden el recorregut a l'Estat espanyol de l'abast del dret a intèrpret i dret a no patir indefensió per manca de comprensió, com ara la recent STS de 25 de març de 2021, [RLD núm. 76](#), p. 340). També, però, perquè adopta la decisió de declarar la nul·litat de les actuacions i retrotraure el judici a la fase on es va produir la vulneració del dret a no patir indefensió per raó de les deficiències en la interpretació. Aquest fet, com hem indicat sovint en la crònica, és molt poc freqüent, tan poc que sovint sembla que, per una banda, la doctrina sobre el dret a no patir indefensió per raó de desconeixement de la llengua estigui assentat, però, per l'altra, el reconeixement del dret a la pràctica forense sigui molt limitat (entre d'altres, podeu consultar-ho a la mateixa crònica de la [Revista núm. 76](#), p. 339-341).

La resolució ressenyada condemna l'acusat per un delictes contra el medi ambient en la modalitat de contaminació acústica. En concret, se'l condemna tant per contravenir l'autorització de l'ajuntament pel que fa als sorolls i vibracions com per fer cas omís reiteradament dels advertiments i de les resolucions municipals dictades arran del volum de la música i del soroll. El propietari del local, de nacionalitat xinesa, fonamenta el recurs de cassació en la falta d'una traducció adequada. Els motius, d'acord amb l'exposició que en fa el TS, són de gruix:

En sus términos, “los flagrantes y patentes errores de traducción que se sucedieron durante su prosecución”. Desarrolla, a continuación, momentos del juicio con referencia al acta videográfica, en el que se producen en el juicio, indicando que son a título de ejemplo, pues fueron constantes en el juicio, como referencias de la intérprete a “estar intentando comprender lo que dice”; en otros apartados, expresa que las respuestas largas no han sido traducidas, y que el Ministerio Fiscal no llegó a exhibir al acusado una documentación ante la imposibilidad de su traducción. Se llega a oír al Presidente quejarse de la imposibilidad de que se le tradujeran sus expresiones o referidas a la paciencia que había de desplegarse para el desarrollo del juicio. Se intentó la suspensión del juicio y se constata que el acusado no debió enterarse del desarrollo del juicio tras los más de veinte testigos y los cinco peritos que intervinieron en el juicio. (FJ 1)

El Tribunal, com s'ha dit, fa una revisió de la normativa vigent i de l'empremta important que ha tingut la regulació comunitària en matèria del dret a la traducció i interpretació en els judicis. En concret, l'article 1 de la Directiva 2012/13, de 22 de maig de 2012, relativa al dret a la informació en els processos penals ja assenyalava els drets a una informació clara i senzilla a l'acusat, entre la qual hi ha el dret a la traducció i interpretació. També, i especialment, la Directiva 2010/64/UE, de 20 d'octubre de 2010, relativa al dret a interpretació i a traducció en els processos penals, estableix les línies bàsiques del dret a interpretació de l'acusat, que no es limita només a una assistència formal en la vista oral, sinó que va a l'aspecte substantiu, és a dir, que l'acusat entengui efectivament tots els actes i intervencions del procediment (relació amb l'advocat, testimonis, decisió

sobre actes processals, etc.). Aquesta legislació va ser transposada a la normativa espanyola mitjançant la Llei orgànica 5/2015, de 27 d'abril, que modifica la Llei d'enjudiciament criminal i dona redacció als articles 123 a 127, relatius a la traducció i interpretació en els processos penals. Aquests articles van en la línia d'assegurar, més enllà de preceptuar l'assistència d'intèrpret o traductor, que l'acusat comprèn realment el que es diu en el judici o en les diligències anteriors:

La trasposición de las directivas a nuestro ordenamiento normativizan un principio general, plasmado en numerosas sentencias tanto del Tribunal Constitucional como del Tribunal Supremo, que supone las exigencias de un juicio justo que comprende el derecho del acusado a estar enterado del desarrollo del juicio en que se depura el hecho por el que es acusado, oír los testimonios en su contra, con la posibilidad de contradecirlos y ejercer su derecho de defensa, transferido al defensor técnico, y en el ejercicio de su autodefensa.

En aquest sentit, la sentència vincula el dret a intèrpret amb el dret constitucional a no patir indefensió i amb el dret de defensa (article 24 CE) i recull la línia doctrinal abans esmentada:

La actuación del intérprete, la eficacia del derecho, no sólo se refiere a las actuaciones directas del imputado, o acusado, para con los elementos de la investigación o en el desarrollo del juicio oral, sino que se extiende a todo el enjuiciamiento, ya que el derecho a la utilización de un intérprete en persona acusada que desconoce la lengua española, tiene por evidente objeto el de permitirle comunicar con las partes y con el órgano jurisdiccional, pero también, muy esencialmente, que el acusado pueda venir en conocimiento del desarrollo de las actuaciones y, de manera muy especial, de lo acontecido en el acto del juicio oral. Por eso, la actuación del intérprete no debe limitarse a intervenir en los procesos de comunicación directos entre la persona que lo precisa y el Tribunal, sino que debe dar contenido a la exigencia del art. 6 del Convenio Europeo de Derechos Humanos, el derecho a oír los testimonios en su contra, lo que abarca el desarrollo del juicio oral.

Amb relació a les al·legacions en cassació, el Tribunal constata diversos elements que palesen la infracció dels criteris normatius i jurisprudencials apuntats. Així, en primer lloc, en diversos moments de l'acta videogràfica s'evidencia la incomprensió del que diu l'acusat, les intervencions del qual es resumeixen de manera brevíssima. En segon lloc, consten diverses queixes de la defensa lletrada en el sentit que no es correspon el que diu l'acusat amb la traducció que se'n fa. I en tercer lloc, la intèrpret no es relaciona amb l'acusat, de manera que no l'assabenta del que passa i del que es diu, fins al punt que s'absenta durant una estona i la vista continua. Cal apuntar que aquesta és una qüestió rellevant i que s'esdevé sovint, perquè es concep l'intèrpret com a servei al jutge o tribunal i no com a garant del dret de l'acusat. Davant d'això, el TS entén que s'ha incomplert l'obligació de vigilància i control de l'efectivitat del dret de l'acusat i es retrotrauen les actuacions perquè en la repetició del judici "se observen las reglas referidas a la asistencia de un intérprete haciendo efectivo el derecho a conocer los hechos del juicio y a oír su desarrollo."

Les quatre darreres resolucions sobre el dret a la interpretació en judici tenen menys densitat pel que fa a la doctrina, però presenten aspectes singulars, especialment la Sentència del Tribunal Suprem 621/2022, de 22 de juny de 2022. En el recurs de cassació l'advocat al·lega la vulneració de l'article 24 de la CE perquè amb caràcter previ al judici va demanar l'assistència de traductor de portuguès, per tal com hi havia testimonis que eren portuguesos i no se sabia el seu nivell de coneixement de castellà. El president del tribunal va rebutjar la petició i es va oferir ell mateix a fer de traductor. El TS considera clarament improcedent l'actuació del jutge i que la traducció es va fer de manera deficient, però es rebutja l'al·legació perquè el lletrat de la defensa no va formular cap protesta, la traducció va ser deficient, però no es va conduir en termes d'incomprensió, i el jutge, entén el TS, no va perdre la imparcialitat per la seva intervenció com a intèrpret. Per tot això, encara que l'actuació del jutge traductor contravé l'article 125 de la Llei d'enjudiciament criminal, aquesta infracció no és invalidant i no determina la nul·litat del procediment (FJ 2).

Certament, resulta estrany que una infracció tan clara de les regles del procediment no tingui conseqüències processals i es faci dependre tot de l'acceptació de l'oferiment de traducció que el jutge va fer a la defensa lletrada, tenint en compte que el que hi ha en joc no és la bondat o no de l'acceptació de l'advocat, sinó el dret a no patir indefensió i el dret de defensa de l'acusat. En definitiva, a diferència del que assenyala la resolució

constitucional abans esmentada, es trasllada l'existència o no de vulneració del dret a l'actuació que ha tingut l'advocat i no al compliment de l'obligació que té el tribunal que enjudicia.

La Sentència del Tribunal Suprem 656/2022, de 29 de juny de 2022, resol sobre un judici per agressió sexual en què l'acusat, recurrent en cassació, al·lega que la denunciada va ser assistida per una intèrpret de suec, tot i que ella és professora de castellà, que no va traduir correctament les declaracions de la denunciada. El Tribunal rebutja la pretensió d'anul·lar el procediment perquè el fet que sigui professora de castellà no implica que no requereixi traductor en un judici i perquè les deficiències de traducció que al·lega tenen poca incidència en el contingut de la declaració i pràcticament no la varien.

A propòsit de la intervenció de la intèrpret, el Tribunal també porta a col·locació la innovació que suposa la incorporació, mitjançant la Llei orgànica 5/2015, de 27 d'abril, de les llistes de traductors i intèrprets que elabora l'Administració. Figurar en aquesta llista és un requisit, llevat que això sigui impossible, per a la intervenció en el judici. El TS considera que es va complir també aquest requeriment. Certament, l'acreditació formal de les condicions professionals dels que intervenen en un judici com a traductors o intèrprets és una garantia important de l'actuació amb paràmetres professionals.

La Interlocutòria del Tribunal Suprem 718/2022, de 30 de juny de 2022, rebutja la impugnació del recurrent, acusat i condemnat en un judici per robatori amb violència i lesions, de la intervenció de la persona que va fer d'intèrpret en una prova preconstituïda. Efectivament, una amiga de la víctima, de parla alemanya, va fer la traducció a la declaració davant la policia. El TS entén que cap norma no imposa acreditar una titulació per fer d'intèrpret i que la recurrent no ha indicat cap aspecte de la traducció que fos erroni. Per això, sense entrar amb més detalls, no acull la pretensió. Atesa la feblesa de les al·legacions, aquesta resolució argumenta de manera molt superficial sobre el dret de defensa connectat amb la interpretació i traducció. En destaquem, però, l'èmfasi en la “no exigència de titulació oficial para poder actuar de intérprete”, com també en el fet que “titulación oficial no es requisito de validez de la prueba” (FJ 1.D). Certament, hi ha disposicions de la Llei d'enjudiciament criminal i de la Llei orgànica del poder judicial que apunten aquesta possibilitat d'habilitació de qualsevol persona que conegui l'idioma. De tota manera, i aquesta és la línia que marca la legislació europea tants cops esmentada, cal considerar que el criteri general hauria de ser l'acreditació de les condicions i de la titulació que faci aptes els traductors i els intèrprets per poder intervenir en les diligències d'investigació prèvies al judici o en el mateix judici.

Finalment, a la Interlocutòria del TS 1801/2022, de 20 de gener de 2022, que aborda l'admissió de la cassació en un judici penal per venda de drogues, el recurrent al·lega que els agents de policia que el van aturar i després detenir li van parlar en català i que ell no ho entenia. El Tribunal rebutja la pretensió perquè tant en les dependències policials com en el judici se li va oferir intèrpret, perquè en el judici s'avança a l'intèrpret i respon directament i perquè consten diversos antecedents pel mateix delictes, cosa que fa pensar, com indica el TS, que “el acusado no es un principiante en estos trámites”. Es recorda el caràcter material de la indefensió i es recull la doctrina en aquest sentit:

Para que pueda estimarse una indefensión con relevancia constitucional, que sitúe al interesado al margen de toda posibilidad de alegar y defender en el proceso sus derechos, no basta con una vulneración meramente formal, sino que es necesario que de esa infracción formal se derive un efecto material de indefensión, con real menoscabo del derecho de defensa y con el consiguiente perjuicio real y efectivo para los intereses del afectado' (STS 631/2017, de 21 de septiembre). (FJ único)

Per tot això, inadmet la cassació.

En el tercer bloc reportem la Interlocutòria del Tribunal Suprem 2568/2022, de 23 de febrer de 2022. Es tracta d'una resolució amb un contingut lingüístic mínim, i que tampoc no explicita el supòsit de fet del qual deriva. Tanmateix, la importància rau en el fet que té paral·lelismes amb una pràctica judicial habitual amb relació a les llengües oficials pròpies. Quan una part n'al·lega el desconeixement (perquè la mateixa part la desconeix, o perquè és la defensa lletrada qui no és competent en la llengua pròpia), molt sovint l'òrgan judicial suspèn el termini fins que la mateixa Administració de justícia proveeix la traducció requerida a la part que al·lega el desconeixement. Aquesta pràctica s'empara en l'article 231.4 de la Llei orgànica del poder judicial, que estableix la necessitat de traducció quan una part al·legui indefensió per desconeixement.

En el cas ressenyat, el recurrent interposa recurs extraordinari de revisió perquè entén que l'altra part va presentar extemporàniament el recurs d'apel·lació, i ho fonamenta en “la infracción de los arts. 458, 132, 134 y 136 LEC, y de la tutela judicial efectiva y el principio de igualdad de armas procesales” (FJ 2). Aquest motiu és desestimat pel TS justament perquè va ser el mateix tribunal d'instància que va suspendre els terminis per recórrer a fi de proveir la traducció que havia sol·licitat l'altra part. El Tribunal entén que “no habiéndose impedido ni obstaculizado a ninguna de las partes la formulación de sus alegaciones, no justifica el recurrente que la interrupción del plazo para interponer el recurso haya vulnerado el derecho a la tutela judicial efectiva de las partes o el principio de igualdad de armas procesales.” (FJ 2)

Certament, i no sabent les circumstàncies concretes que són a l'origen d'aquest recurs, una comprensió àmplia del dret a la traducció per desconeixement de la llengua oficial que és pròpia d'una comunitat autònoma, que inclogui, per exemple, el desconeixement per part de la defensa lletrada o la residència a fora de la comunitat d'una societat mercantil, genera una distorsió important en el tractament de la llengua pròpia com a llengua oficial (de fet, podríem dir que se li resta oficialitat), però també una desatenció a la igualtat d'armes processals, i consegüentment del dret de defensa, que adueix la recurrent en aquest cas. Aquesta és una qüestió sobre la qual caldrà està atent, atès que suposa un tracte que margina llengua pròpia i els seus usuaris.

3 La visió sobre la llengua en dues resolucions judicials sobre altres qüestions

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 20185/2022, de 14 de març de 2022. Sala Penal. Ponent: Vicente Magro Servet. Ref. Cendoj: 28079120012022200469.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 3744/2022, de 16 de març de 2022. Sala Penal. Ponent: Susana Polo García. Ref. Cendoj: 28079120012022200416.](#)

Reportem conjuntament aquestes dues resolucions en què la llengua té una presència molt tangencial, però que n'evidencia la importància en la confrontació política i en les seves implicacions judicials. També es tracta de dues resolucions relatives a querelles molt pròximes per delictes d'injúries, calúmnies i odi formulades pel Govern de la Generalitat o per organitzacions i persones del sector independentista. En un cas, es tracta de la recusació de part del tribunal i, en l'altre, del tràmit d'admissió d'una querella també per injúries i calúmnies. Totes dues evidencien l'escàs relleu i atenció, quan no hi ha una perspectiva de menysteniment, que atorga l'alta instància judicial a la llengua catalana.

En la ITS 3744/2022 es dicta en un dels molts procediments col·laterals del procés independentista. La menció a la llengua catalana, com s'ha dit, hi és molt tangencial, per bé que evidencia la importància que ha tingut i que té la llengua en la interpretació de la normativa processal i en les percepcions sobre el conjunt de fets que s'han enjudiciat. En aquest cas es tracta d'un incident de recusació en un procediment relatiu a una querella pels delictes d'injúries, de calúmnies i d'incitació a l'odi i a la violència en què són part la mateixa Generalitat, el partit Junts per Catalunya i una persona a títol individual (no identificada per raó de l'anonimització de les resolucions judicials).

La part particular demana la recusació de cinc magistrats de la sala perquè entén que, d'acord amb la regulació de la matèria que estableix la Llei orgànica del poder judicial, concorren causes de recusació per manca d'imparcialitat dels magistrats. Entre les causes adduïdes hi ha la participació en procediment sobre els fets relatius al procés independentista, elecció per al càrrec per proximitat al Partit Popular, impartició de conferències on es mostra el biaix ideològic, relacions familiars, etc. Un dels motius també és la llengua, i al·lega el rebuig del sistema de traducció simultània en el procés esmentat (vegeu la [crònica de la Revista de Llengua i Dret, 73](#), p. 250-259) i els usos lingüístics practicats (no es concreten més referències).

El Tribunal inadmet d'entrada la recusació per falta manifesta de contingut i ho argumenta amb diverses resolucions del mateix Tribunal i del TC en què s'avalua la possibilitat de no entrar en el fons de la recusació quan manca una fonamentació concreta i precisa sobre les seves causes. El motiu bàsic de la inadmissió és el caràcter no subjectiu de la manca de parcialitat adduïda, atès que els magistrats afectats no tenen una vinculació personal concreta amb el cas i no obtenen benefici o perjudici de la seva resolució. També refereix els aspectes ideològics argüïts per la part recusant, i entén que els magistrats tenen llibertat ideològica i, sense motius concrets que els vinculi al cas, no els inhabilita per a l'enjudiciament.

La qüestió lingüística es valora, doncs, conjuntament amb la resta de qüestions suscitées, i totes s'acaben rebutjant igualment en conjunt. Si bé és cert que en una recusació hi ha d'haver un element concret que vinculi el recusat amb l'objecte del litigi, cal tenir present la naturalesa especialment política d'aquests procediments i l'efecte que tenen en l'enjudiciament. En aquest sentit, caldrà estar amatent a la doctrina sobre la imparcialitat judicial del Tribunal Europeu de Drets Humans.

La segona resolució ressenyada, la ITS 20185/2022, de 14 de març, s'ha de situar en el context de les resolucions judicials sobre el 25 % de castellà a l'àmbit educatiu. El TS inadmet la querella presentada pel secretari general de Junts per Catalunya, Jordi Sánchez, contra el que en aquell moment era el president del Grup Parlamentari Popular, Pablo Casado, per unes declaracions, molts difoses pels mitjans i generadores de gran controvèrsia, en què s'acusava el Govern espanyol d'estar al costat dels responsables de l'educació a Catalunya i que permetien i ataven actuacions sobre les quals el querellat s'interroga. Reproduïm algunes d'aquestes preguntes-afirmacions:

¿Se puede tolerar de verdad que a un niño de cinco años se le pueda apedrear, aislar en clase? ¿Se puede tolerar que haya profesores con instrucciones para no dejar ir al baño a niños porque hablan en castellano? ¿Se puede tolerar que haya niños que por hablar castellano en el recreo les metieran piedras en la mochila?

Arran d'aquestes declaracions, el líder de l'agrupació política va anunciar la presentació d'una querella contra el polític del PP, davant la qual cosa aquest va assenyalar el dirigent del partit Junts com "a un señor que ha sido condenado a 9 años de cárcel, que ha destrozado un coche de la Guardia Civil y se ha subido con un megáfono a instigar a la violencia contra las administraciones del Estado".

Sánchez va presentar una querella per injúries i calúmnies (articles 208 i seg. del Codi penal). La resolució del TS, en aquest tràmit d'admissió de la querella, amb una llarga argumentació, emmarca la imputació d'aquest delictes en la valoració que cal fer sobre els límits de la llibertat d'expressió en el context del debat públic, la contesa política i la rellevància pública de les persones que hi intervenen. Sense entrar en la ponderació del Tribunal, que aquí no és pertinent, aquest conclou que la llibertat d'expressió empara les declaracions del querellat. Pel que fa a la llengua, advertim dues qüestions rellevants. En primer lloc, en la llarga resolució d'inadmissió pràcticament no es fa referència a la veracitat del conjunt d'expressions proferides pel querellat sobre el tracte que, deia, havien rebut alguns infants en centres educatius catalans, fets que eren a l'origen de la controvèrsia judicial. I en segon lloc, però només al final de la resolució, acollint el criteri del Ministeri Fiscal, exposa el nucli del debat, per bé que sense posar en relleu la literalitat del que va dir el querellat, de tal manera que el mateix Tribunal situa la controvèrsia en termes de debat polític, no en termes de la veracitat o no del que afirmava el querellat:

Por ello, el análisis de los excesos en las expresiones proferidas en la contienda pública deben hacerse en ese contexto de límites en donde en el presente caso resulta procedente el archivo de la querella por las razones expuestas, ya que, como pone de manifiesto el propio Ministerio Fiscal en su informe, la cuestión no es si el querellado ha sido condenado a 9 años de prisión, ni si se ha destrozado un coche de la Guardia Civil, ni si su actuación fue no violenta, sino que en el marco de un debate sobre el tratamiento que a juicio del querellado se ofrece por el Ejecutivo central y el autonómico catalán al modelo educativo y a la defensa y trato recibido por los padres que desean la educación de sus hijos también y parcialmente en lengua castellana, se han vertido críticas por el querellado, tanto hacia la situación cuanto después hacia la querella que le imputa ser él quien ha desplegado ideas de odio, situación que, más allá de cualquier consideración, se enmarca en un debate político entre personas con tal cualidad y que afecta a aspectos públicos y no privados de su vida.

D'aquesta manera, les imputacions, relatives a la llengua a l'educació fetes per la part querellada, que eren concretes i precises i, si fossin certes, mereixerien una sanció administrativa o penal, queden sense cap mena de verificació ni necessitat d'acreditació. I tot queda reconduït a un genèric "debat polític". Certament, una comprensió tan generosa amb la llibertat d'expressió no s'ha vist en altres causes substanciades a propòsit de procediments en el marc de la confrontació nacional i lingüística.

4 El coneixement de la llengua en les relacions entre particulars

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 8221/2022, de 17 de maig de 2022. Sala Social. Ponent: Ángel Antonio Blasco Pellicer. Ref. Cendoj: 28079140012022201939.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 8507/2022, d'1 de juny de 2022. Sala Civil. Ponent: Pedro José Vela Torres. Ref. Cendoj: 28079110012022203822.](#)

Les dues resolucions ressenyades resolen casos de relacions entre particulars (en el primer cas una relació laboral i en el segon un contracte de préstec) en què el coneixement de la llengua (en aquest cas el castellà) té una incidència important. En el cas que presenta la Interlocutòria de 17 de maig, un treballador d'una empresa de treballs forestals resulta lesionat, sembla que de manera fortuïta, quan treballa amb una desbrossadora. El treballador, davant del TS i en les instàncies prèvies, planteja la responsabilitat de l'empresa en la seva seguretat en el treball, atès que, sent romanès i desconeixent el castellà, va fer el curset de seguretat i va disposar de les instruccions de les eines només en castellà. El TS no acull la pretensió perquè entén, com a la instància, que a banda de rebre les explicacions de l'encarregat en el seu idioma, l'ús de les eines és senzill. Igualment, entén que la sentència de contrast aportada té diferències substancials amb el cas que es dilucida.

A la segona resolució, d'1 de juny, s'inadmet la cassació en el cas d'un judici per un préstec en què, com a motiu principal, el recurrent, avalista en el contracte, desconeixia el castellà. El Tribunal no admet a tràmit el recurs per la deficient formulació.

Ambdós casos, com s'ha indicat en altres ocasions (*Revista núm. 76*, p. 349, i *72*, p. 325), palesen la rellevància en el coneixement de la llengua en les diferents situacions contractuals.

5 L'acreditació del català en la provisió de llocs de treball en l'àmbit públic

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 8875/2022, de 8 de juny de 2022. Sala Contenciosa Administrativa. Secció I. Ponent: José Luis Requero Ibáñez. Ref. Cendoj: 28079130012022201216.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem 8796/2022, de 8 de juny de 2022. Sala Contenciosa Administrativa. Secció I. Ponent: José Luis Requero Ibáñez. Ref. Cendoj: 28079130012022201188.](#)

La menció lingüística en aquestes dues interlocutòries és tangencial. Les resolucions versen sobre la mateixa qüestió: la impugnació d'un procés selectiu per mobilitat horitzontal interadministrativa en el cos de policia local de Barcelona (Guàrdia Urbana), per part d'un concursant exclòs que tenia destinació a la policia local de Navarra. Un dels requisits per participar en el procés era ser de qualsevol cos de seguretat pública amb destinació a Catalunya. Aquest requisit figurava a la convocatòria i estava emparat en l'article 42.1 del Decret català 233/2002, de 25 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament d'accés, promoció i mobilitat de les policies locals. El Tribunal Superior de Justícia acull la pretensió del recurrent i també anul·la la disposició autonòmica esmentada. Plantejat el recurs de cassació per l'Ajuntament de Barcelona, el TS l'admet i concreta el motiu de cassació en el sentit de si en el cas de mobilitat horitzontal es pot excloure un funcionari d'un altre cos policial pel fet de no estar destinat a Catalunya, si això ho estableixen les bases de la convocatòria, d'acord amb l'article esmentat.

L'esment a la llengua surt pel fet que el tribunal d'instància va resoldre un altre cas en què es plantejava si el requisit d'acreditar el coneixement de llengua catalana en un supòsit similar de mobilitat horitzontal era procedent o no. El tribunal va estimar que ho era en la mesura que també s'exigia el mateix coneixement per als aspirants a les mateixes places funcionaries que eren de la comunitat autònoma. Per avalar aquesta conclusió recorria a la Sentència del TC 165/2013, relativa a l'eliminació del requisit lingüístic a la funció pública balear, que declara que, "no siendo necesario genéricamente el requisito lingüístico para ser funcionario público balear, tampoco ha de serlo para los supuestos de movilidad ni para los de reingreso. Sin embargo, sí acepta el TC que los funcionarios de otras administraciones y los reingresados cumplan los mismos requisitos de acceso y provisión de puestos de trabajo que el resto de funcionarios, debiendo acreditar el conocimiento de la lengua catalana en aquellos supuestos en que así se exija en las convocatorias dirigidas a personas que aún no están en la carrera funcional de que se trate." (antecedent 2). És a dir, la resolució del TSJC que recull

la interlocutòria fa una interpretació *sensu contrario* de la sentència constitucional i entén que si la normativa autonòmica estableix la necessitat d'acreditar el coneixement del català, aquesta necessitat és aplicable i exigible també en els altres sistemes de provisió de llocs funcionaris, com a la mobilitat interadministrativa, encara que els aspirants no estiguin destinats a Catalunya.

Com dèiem, però, la qüestió lingüística no és el que es planteja en aquestes dues cassacions, sinó que només es planteja si serveix de paràmetre per al requisit d'estar destinat a la comunitat autònoma.